

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP TP - HCM
KHOA ĐIỆN – ĐIỆN TỬ

GIẢI BÀI TẬP

ĐIỆN

KỸ

THUẬT

CÔNG NHÂN
(CHUYÊN ĐIỆN)

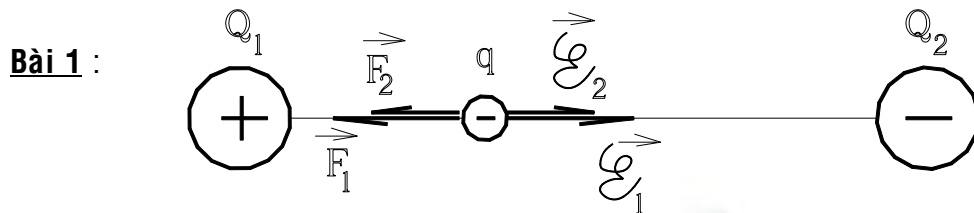
BIÊN SOẠN : NGÔ NGỌC THỌ

© 2005

GIẢI 92 BÀI TẬP ĐIỆN KỸ THUẬT CÔNG NHÂN

(Tài liệu dùng kèm với giáo trình ĐIỆN KỸ THUẬT Công nhân chuyên điện)

BÀI TẬP CHƯƠNG 1 - ĐIỆN TRƯỜNG

- Các vectơ lực do Q_1 và Q_2 tác dụng lên q :

Q_1 và q khác dấu , do đó Q_1 hút q bằng một lực $\vec{F}_1$ vẽ trên q hướng về Q_1

Q_2 và q cùng dấu , do đó Q_2 đẩy q bằng một lực $\vec{F}_2$ vẽ trên q hướng về Q_1

- Các vectơ cường độ điện trường do Q_1 và do Q_2 gây ra :

Q_1 gây ra điện trường và > 0 , do đó $\vec{E}_1$ hướng ra ngoài , nghĩa là vẽ trên q và hướng về Q_2

Q_2 gây ra điện trường và < 0 , do đó $\vec{E}_2$ hướng vào trong , nghĩa là vẽ trên q và hướng về Q_2

Bài 2 : Điện tích trên thanh êbônit sau khi xat vào dạ là :

$$q = ne = 5.10^{10}(- 1,6.10^{-19}) = - 8.10^{-9}C$$

Bài 3 : Lực tương tác giữa 2 điện tích điểm q_1 và q_2 cách nhau một khoảng d là :

$$F = k \frac{q_1 q_2}{d^2} \text{ (N)}$$

(a) Khi $q'_1 = 2q_1$: $F' = k \frac{q'_1 q_2}{d^2} = k \frac{2q_1 q_2}{d^2} = 2F \rightarrow$ Lực tăng gấp đôi

(b) Khi $q'_1 = q_1/2$ và $q'_2 = q_2/2$: $F' = k \frac{q'_1 q'_2}{d^2} = k \frac{\frac{q_1}{2} \frac{q_2}{2}}{d^2} = k \frac{q_1 q_2}{4d^2} = 0,25F \rightarrow$ Lực giảm 4 lần

(c) Khi $d' = 2d$: $F' = k \frac{q_1 q_2}{(2d)^2} = k \frac{q_1 q_2}{4d^2} = 0,25F \rightarrow$ Lực giảm 4 lần

Bài 4 : Công do $q = 5.10^{-8}C$ thực hiện được khi di chuyển từ M đến N , biết $U_{MN} = 1200V$:

$$A = qU_{MN} = 5.10^{-8} \times 1200 = 6.10^{-5}J$$

Bài 5 : Nếu khi di chuyển từ A đến B , $q = \frac{2}{3}.10^{-7}C$ đã thực hiện được một công

$$A = 2.10^{-6}J \text{ thì điện áp giữa 2 điểm A , B là : } U_{AB} = \frac{A}{q} = \frac{2.10^{-6}}{\frac{2}{3}.10^{-7}} = 30V$$

Bài 6 : Điện tích q khi di chuyển từ M đến N đã thực hiện một công $A = 1J$ thì :

$$q = \frac{A}{U_{MN}} , \text{ với } U_{MN} = 3000V \rightarrow q = \frac{1}{3000} = \frac{1}{3.10^3} = \frac{1}{3}.10^{-3}C$$

Bài 7 : Cường độ điện trường do $Q = - 9.10^{-9}C$ gây ra tại điểm M cách Q một khoảng $d = 5cm = 5.10^{-2}m$:

(a) Khi Q trong không khí ($\epsilon = 1$) : $\mathcal{E}_{M_0} = \frac{9.10^9|Q|}{\epsilon d^2} = \frac{9.10^9 \times 9.10^{-9}}{1.(5.10^{-2})^2} = 32400V/m$

Và điện thế tại M : $\varphi_{M_0} = k \frac{Q}{d} = \frac{9.10^9}{\epsilon} \frac{Q}{d} = \frac{9.10^9(-9.10^{-9})}{1 \times 5.10^{-2}} = - 1620V$

(b) Khi Q trong nước ($\epsilon = 81$) : $\mathcal{E}_{MH_{20}} = \frac{1}{81} \mathcal{E}_{M_0} = \frac{32400}{81} = 400V/m$

Và điện thế tại M : $\varphi_{MH_{20}} = \frac{1}{81} \varphi_{M_0} = \frac{-1620}{81} = - 20V$

Bài 8 : Điện tích của vật có điện dung $C = 0,05pF = 0,05.10^{-12}F = 5.10^{-14}F$, và có điện áp $U = 3KV = 3.10^3V$: $Q = CU = 5.10^{-14} \times 3.10^3 = 15.10^{-11} = 1,5.10^{-10}C$

Bài 9 : Điện dung của vật : $C = \frac{Q}{\varphi}$. Biết $Q = 0,01C = 10^{-2}C$ và $\varphi = 500V = 5.10^2V$. Suy ra

$$C = \frac{10^{-2}}{5.10^2} = 0,2.10^{-4} = 2.10^{-5}F = 20.10^{-6}F = 20\mu F$$

Bài 10 : Điện dung tụ phẳng : $C = 8,86.10^{-12} \frac{\epsilon S}{d}$, với ϵ là hằng số điện môi , trong trường hợp này là không khí , do đó $\epsilon = 1$; S là diện tích bản cực , trong trường hợp này là hình tròn , nên $S = \pi R^2 = \pi(40.10^{-2})^2 = 16\pi.10^{-2}m^2$; d là khoảng cách giữa 2 bản cực hay bề dày lớp điện môi : $d = 1cm = 10^{-2}m$. Tóm lại :

$$C = 8,86.10^{-12} \frac{1 \times 16\pi.10^{-2}}{10^{-2}} = 445.10^{-12}F = 445pF = 0,44.10^3.10^{-12} F = 0,44.10^{-9}F = 0,44nF$$

Bài 11 và 12 : Với 4 tụ ($n = 4$) , mỗi tụ có điện dung là C :

(a) Nếu đấu song song thì $C_{b\grave{o}} = nC = 4C$

(b) Nếu đấu nối tiếp thì $C_{b\grave{o}} = \frac{C}{n} = \frac{C}{4} = 0,25C$

(c) Nếu đấu nối tiếp từng 2 tụ thành 2 nhóm , mỗi nhóm có điện dung : $C_{nh\grave{o}m} = \frac{C}{2}$, rồi

đấu song song 2 nhóm đó lại thì : $C_{b\grave{o}} = 2C_{nh\grave{o}m} = 2 \times \frac{C}{2} = C$

Bài 13 : Điện tích trên tụ phẳng ở bài 10 : $Q = CU = 0,44.10^{-9} \times 500 = 2,2.10^{-7}C$

Cường độ điện trường trong tụ : $= \frac{U}{d} = \frac{500}{10^{-2}} = 50000V/m = 50KV/m$

Bài 14 : Năng lượng điện trường của tụ có $C = 10\mu F = 10.10^{-6}F = 10^{-5}F$ và có điện áp $U = 300V$: $W_E = \frac{1}{2} CU^2 = \frac{1}{2} \times 10^{-5} \times 300^2 = 0,45J$

BÀI TẬP CHƯƠNG 2 – DÒNG ĐIỆN MỘT CHIỀU

Bài 1 : Nếu dòng qua mạch là 5A thì trong 1 giờ , lượng điện tích qua mạch là $q = 5Ah$ hay $5 \times 3600 = 18000C$

Bài 2 : Mật độ dòng cho phép : $\delta = \frac{I}{S} = \frac{40}{4} = 10\text{A/mm}^2$

Bài 3 : Điện trở dây dẫn : $r = \frac{1}{\gamma} \frac{l}{S} = \frac{1}{\gamma} \frac{l}{\frac{\pi d^2}{4}} = \frac{1}{57} \times \frac{1000}{\frac{\pi \times 2^2}{4}} = 5,6\Omega$

Bài 4 : Diện tích tiết diện dây dẫn : $S = \frac{\rho l}{r} = \frac{0,1 \times 52}{3} = 1,73\text{mm}^2$

Đường kính tiết diện dây dẫn : $d = 2\sqrt{\frac{S}{\pi}} = 2\sqrt{\frac{1,73}{\pi}} = 1,48 \approx 1,5\text{mm}$

Bài 5 : Dòng qua điện trở : $I = \frac{U}{r} \rightarrow r = \frac{U}{I} = \frac{2,2}{0,55} = 4\Omega$

Bài 6 : Tổng điện trở trong mạch : $\sum r = r_0 + r_d + R = 0,2 + 0,8 + R = 1 + R$

Dòng trong mạch : $I = \frac{E}{\sum r} = \frac{12}{1+R} = 2 \rightarrow 12 = 2 + 2R \rightarrow R = \frac{12-2}{2} = 5\Omega$

Bài 7 : Công suất bếp tiêu thụ : $P = UI = 120 \times 3 = 360\text{W}$

Điện năng bếp tiêu thụ trong 20 phút = $20 \times 60 = 1/3$ giờ : $A = Pt = 360(1/3) = 120\text{Wh}$

Điện trở bếp : $r = \frac{U}{I} = \frac{120}{3} = 40\Omega$

Nhiệt lượng tỏa ra trong 20 phút = $20 \times 60 = 1200\text{s}$:

$$Q = 0,24I^2rt = 0,24 \times 3^2 \times 40 \times 1200 = 104\text{Kcal}$$

Bài 8 : Điện trở đèn : $r = \frac{U_{dm}^2}{P_{dm}} = \frac{120^2}{60} = 240\Omega$

Dòng qua đèn : $I = \frac{U}{r} = \frac{100}{240} = \frac{5}{12}\text{A} \rightarrow P = I^2r = \left(\frac{5}{12}\right)^2 \times 240 = 41,7\text{W}$

Bài 9 : Điện trở toàn mạch : $R = r_0 + r = 0,05 + 0,95 = 1\Omega \rightarrow I = \frac{E}{R} = \frac{2,2}{1} = 2,2\text{A}$

Khi bị ngắn mạch thì $r = 0$, do đó $R = r_0 \rightarrow$ dòng ngắn mạch $I_N = \frac{E}{r_0} = \frac{2,2}{0,05} = 44\text{A}$

Bài 10 : Gọi I_1 là dòng trong mạch khi điện trở tải là $r_1 = 1\Omega$, ta có :

$$I_1 = \frac{E}{r_0 + r_1} = \frac{E}{r_0 + 1} = 1 \rightarrow E = r_0 + 1 \quad (1)$$

Gọi I_2 là dòng trong mạch khi điện trở tải là $r_2 = 2,5\Omega$, ta có :

$$I_2 = \frac{E}{r_0 + r_2} = \frac{E}{r_0 + 2,5} = 0,5 \rightarrow E = 0,5r_0 + 1,25 \quad (2)$$

Từ (1) và (2) suy ra : $r_0 + 1 = 0,5r_0 + 1,25 \rightarrow 0,5r_0 = 0,25 \rightarrow r_0 = \frac{0,25}{0,5} = 0,5\Omega$

Bài 11 : Điện trở toàn mạch : $R_{TM} = R + r_P = 1500 + r_P$

$$\text{Dòng trong mạch : } I = \frac{E}{R_{TM}} = \frac{20}{1500 + r_p} \rightarrow 20 = 1500I + r_p I$$

$$\rightarrow r_p = \frac{20 - 1500I}{I} = \frac{20}{I} - 1500 \text{ (}\Omega\text{)}$$

Vậy để I không quá $10\text{mA} = 10 \cdot 10^{-3}\text{A} = 10^{-2}\text{A}$ thì r_p tối thiểu phải bằng :

$$\frac{20}{10^{-2}} - 1500 = 2000 - 1500 = 500\Omega = 0,5\text{K}\Omega$$

Bài 12 : Điện áp U trên tải cũng là điện áp trên 2 cực của nguồn , do đó : $U = E - I r_0$

Gọi U_1 là điện áp trên tải khi $I = I_1 = 2\text{A}$: $U_1 = E - I_1 r_0 \rightarrow 10 = E - 2r_0$ (1)

Gọi U_2 là điện áp trên tải khi $I = I_2 = 1\text{A}$: $U_2 = E - I_2 r_0 \rightarrow 12 = E - r_0$ (2)

Lấy (2) trừ (1) : $2 = 0 + r_0$. Vậy : $r_0 = 2\Omega$

Thế vào (1) : $10 = E - 2 \cdot 2 = E - 4 \rightarrow E = 10 + 4 = 14\text{V}$

Bài 13 : Gọi R_0 là trị ban đầu của R ta có $R = R_0 + 100$ (Ω)

$$\rightarrow \text{Trị ban đầu của I là : } I_0 = \frac{E}{r_0 + R_0} = \frac{20}{50 + R_0}$$

$$\begin{aligned} \text{Biết : } I = \frac{E}{r_0 + R} = \frac{20}{50 + R_0 + 100} = \frac{20}{150 + R_0} &= I_0 - 10 \cdot 10^{-3} = \frac{20}{50 + R_0} - 10^{-2} \\ &= \frac{20 - 0,5 - 0,01R_0}{50 + R_0} = \frac{19,5 - 0,01R_0}{50 + R_0} \end{aligned}$$

$$\rightarrow 1000 + 20R_0 = 2925 - 1,5R_0 + 19,5R_0 - 0,01R_0^2 \rightarrow 0,01R_0^2 + 2R_0 - 1925 = 0$$

Hay : $R_0^2 + 200R_0 - 192500 = 0$. Giải phương trình bậc 2 này và chỉ lấy nghiệm dương:

$$R_0 = \frac{-100 + \sqrt{100^2 - (-192500)}}{1} = 350 \Omega$$

$$\text{Bài 14} : \text{Biết } r_0 = R/5, \text{ ta có: } I = \frac{E}{r_0 + R} = \frac{100}{\frac{R}{5} + R} = \frac{100}{\frac{6R}{5}} = \frac{500}{6R} = \frac{U}{R} \rightarrow U = \frac{500R}{6R} = 83,33\text{V}$$

Bài 15 : Gọi R_0 là trị ban đầu của R ta có : $R_0 = 5000\Omega$; $R = 10000\Omega$

$$\rightarrow \text{Trị ban đầu của I là : } I_0 = \frac{E}{r_0 + R_0} = \frac{E}{r_0 + 5000}$$

$$\text{Biết : } I = \frac{E}{r_0 + R} = \frac{E}{r_0 + 10000} = 0,5I_0 = 0,5 \left(\frac{E}{r_0 + 5000} \right) = \frac{0,5E}{r_0 + 5000} = 0,5 \cdot 10 \cdot 10^{-3} = 5 \cdot 10^{-3}$$

$$\rightarrow 0,5E = 5 \cdot 10^{-3} r_0 + 25 \text{ (1)}$$

Và : $E r_0 + 5000E = 0,5E r_0 + 5000E \rightarrow 0,5E r_0 = 0$ (vì có dòng trong mạch nên chắc chắn E phải khác 0) $\rightarrow r_0 = 0$

$$\text{Thế vào (1) : } 0,5E = 25 \rightarrow E = \frac{25}{0,5} = 50\text{V}$$

BÀI TẬP CHƯƠNG 3 – GIẢI MẠCH ĐIỆN MỘT CHIỀU

Bài 1 : Điện trở mỗi đèn : $r_1 = \frac{U_{dm1}^2}{P_{dm1}} = \frac{120^2}{40} = 360\Omega$; $r_2 = \frac{U_{dm2}^2}{P_{dm2}} = \frac{120^2}{60} = 240\Omega$

Điện trở toàn mạch : $R = r_1 + r_2 = 360 + 240 = 600\Omega$

Dòng qua mạch : $I = \frac{U}{R} = \frac{200}{600} = \frac{1}{3}A$

Điện áp trên từng đèn : $U_1 = Ir_1 = \frac{1}{3} \times 360 = 120V$; $U_2 = Ir_2 = \frac{1}{3} \times 240 = 80V$

Công suất mỗi đèn tiêu thụ : $P_1 = I^2 r_1 = \left(\frac{1}{3}\right)^2 \times 360 = 40W$; $P_2 = I^2 r_2 = \left(\frac{1}{3}\right)^2 \times 240 = 26,7W$

Bài 2 : Cần $n = \frac{U}{U_{đèn}} = \frac{125}{6,3} = 20$ đèn

Bài 3 : Điện dẫn thay thế tương đương 3 điện dẫn $g_1//g_2//g_3$:

$$g = g_1 + g_2 + g_3 = \frac{1}{r_1} + \frac{1}{r_1} + \frac{1}{r_1} = \frac{1}{25} + \frac{1}{10} + \frac{1}{50} = 0,04 + 0,1 + 0,02 = 0,16S$$

Suy ra điện trở thay thế tương đương 3 điện trở $r_1//r_2//r_3$: $r = \frac{1}{g} = \frac{1}{0,16} = 6,25\Omega$

Điện trở toàn mạch : $R = r_d + r = 0,25 + 6,25 = 6,5\Omega$

Dòng trên đường dây : $I = \frac{U}{R} = \frac{234}{6,5} = 36A$

Tổn thất áp trên đường dây : $\Delta U_d = Ir_d = 36 \times 0,25 = 9V$

Điện áp trên tải : $U_r = Ir = 36 \times 6,25 = 225V$

Công suất các tải tiêu thụ : $P_1 = \frac{U_r^2}{r_1} = \frac{225^2}{25} = 2,02KW$

$$P_2 = \frac{U_r^2}{r_2} = \frac{225^2}{10} = 5,06KW ; P_3 = \frac{U_r^2}{r_3} = \frac{225^2}{50} = 1,01KW$$

Bài 4 : Sdd bộ ắc quy : $E_{bộ} = 3E_0 = 3 \times 2,2 = 6,6V$

Nội trở bộ ắc quy : $r_{bộ} = 3r_0 = 3 \times 0,01 = 0,03\Omega$

Bài 5 : Số nhánh ắc quy cần ghép song

song để được $I_{max} = 35A$:

$$n = \frac{I_{max}}{I_0} = \frac{35}{10} = 3,5 \text{ tức } 4 \text{ nhánh}$$

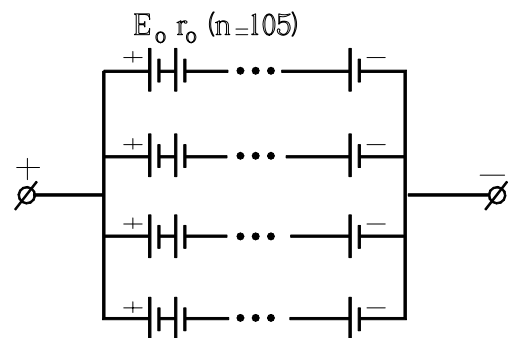
Số ắc quy trong mỗi nhánh để được $U = 231V$:

$$m = \frac{U}{E_0} = \frac{231}{2,2} = 105 \text{ ắc quy}$$

Tổng cộng số ắc quy cần dùng : $N = mxn = 4 \times 105 = 420$ ắc quy

$$r_{bộ} = \frac{mr_0}{n} = \frac{105 \times 0,008}{4} = 0,21\Omega$$

Bài 6 : Tiết diện S của dây dẫn tính theo tổn thất áp ΔU :

$$S = \frac{2I}{\gamma \Delta U}, \text{ với } I = \frac{P}{U_{\text{đèn}}} = \frac{200}{110} = \frac{100}{55} \text{ A} \rightarrow S = \frac{2 \times \frac{100}{55} \times 20}{56,8 \times 2} = 0,64 \text{ mm}^2$$

Bài 7 : $r_4 // r_5$ được thay bởi $r_{45} = \frac{r_4 r_5}{r_4 + r_5} = \frac{30 \times 6}{30 + 6} = \frac{180}{36} = 5 \Omega$

r_3 nối tiếp r_{45} được thay bởi $r_{345} = r_3 + r_{45} = 15 + 5 = 20 \Omega$

$r_{345} // r_2$ được thay bởi $R = \frac{r_{345} r_2}{r_{345} + r_2} = \frac{20 \times 5}{20 + 5} = \frac{100}{25} = 4 \Omega$

Dòng do nguồn cung cấp : $I_1 = \frac{E}{r_1 + R} = \frac{12}{8 + 4} = 1 \text{ A}$

Dòng trong nhánh 3 : $I_3 = I_1 \frac{r_2}{r_2 + r_{345}} = 1 \times \frac{5}{5 + 20} = \frac{5}{25} = 0,2 \text{ A} \rightarrow I_2 = I_1 - I_3 = 1 - 0,2 = 0,8 \text{ A}$

Dòng trong nhánh 4 : $I_4 = I_3 \frac{r_5}{r_4 + r_5} = 0,2 \times \frac{6}{30 + 6} = \frac{1,2}{36} = \frac{1}{30} \approx 0,033 \text{ A}$

$\rightarrow I_5 = I_3 - I_4 = 0,2 - \frac{1}{30} = \frac{1}{6} \approx 0,167 \text{ A}$

Bài 8 : Phương pháp điện áp 2 nút

Gọi nút cực dương là nút A và nút cực âm là B . Coi $\varphi_B = 0$ thì điện áp giữa 2 nút A , B :

$$U = \frac{E_1 g_1 + E_2 g_2}{g_1 + g_2 + g_3} = \frac{130 \times \frac{1}{1} + 117 \times \frac{1}{0,6}}{\frac{1}{1} + \frac{1}{0,6} + \frac{1}{24}} = \frac{130 + 195}{\frac{0,6 \times 24 + 24 + 0,6}{14,4}} = \frac{325 \times 14,4}{39} = 120 \text{ V}$$

Dòng trong các nhánh :

$$I_1 = (E_1 - U) g_1 = (130 - 120) \left(\frac{1}{1} \right) = 10 \text{ A}$$

$$I_2 = (E_2 - U) g_2 = (117 - 120) \left(\frac{1}{0,6} \right) = -5 \text{ A}, \text{ nghĩa là chiều thực của } I_2 \text{ là từ A về B} \rightarrow \text{ấn}$$

$$I_3 = U g_3 = 120 \left(\frac{1}{24} \right) = 5 \text{ A} \quad \text{quy } E_2 \text{ đang nạp}$$

Phương pháp dòng nhánh

Mạch điện có 3 nhánh $\rightarrow$ cần có một hệ 3 phương trình . Trong đó gồm :

2 phương trình vòng tương ứng với 2 mắt của mạch điện

Và 1 phương trình nút tương ứng với 1 trong 2 nút của mạch điện

Mắt bên trái với chiều chọn theo chiều E_1 cho ta : $I_1 r_1 - I_2 r_2 = E_1 - E_2$

$$\rightarrow I_1 - 0,6 I_2 = 130 - 117 = 13 \quad (1)$$

Mắt bên phải với chiều chọn theo chiều E_2 cho ta : $I_2 r_2 + I_3 r_3 = E_2$

$$\rightarrow 0,6 I_2 + 24 I_3 = 117 \quad (2)$$

Định luật Kirchoff 1 tại nút A cho ta : $I_1 + I_2 - I_3 = 0 \quad (3)$

Giải hệ 3 phương trình (1) ; (2) ; (3) :

Từ (1) $\rightarrow I_1 = 13 + 0,6 I_2$ (*) và từ (2) $\rightarrow I_3 = \frac{117 - 0,6 I_2}{24}$. Thay tất cả vào (3) :

$$13 + 0,6I_2 + I_2 - \left(\frac{117 - 0,6I_2}{24}\right) = 0 \rightarrow 312 + 14,4I_2 + 24I_2 - 117 + 0,6I_2 = 0$$

$$\rightarrow 195 + 39I_2 = 0$$

$$\rightarrow I_2 = -\frac{195}{39} = -5A. \text{ Thay vào (*) : } I_1 = 13 + 0,6(-5) = 13 - 3 = 10A.$$

$$\text{Thay tất cả vào (3) : } 10 + (-5) - I_3 = 0 \rightarrow I_3 = 5A$$

Tóm lại kết quả giống như đã tìm được bằng phương pháp điện áp 2 nút

Kiểm tra cân bằng công suất trong mạch :

- Nhánh 1 gồm công suất phát của E_1 : $P_{E1} = E_1 I_1 = 130 \times 10 = 1300W$

Và tổn hao công suất trên nội trở r_1 : $\Delta P_{r1} = I_1^2 r_1 = 10^2 \times 1 = 100W$

Do đó công suất nhận được từ 2 đầu nhánh 1 chỉ còn $1300 - 100 = 1200W$

$1200W$ này được phân phối cho mạch ngoài như sau :

- E_2 tiêu thụ $P_{E2} = E_2 I_2 = 117 \times 5 = 585W$

Và tổn hao công suất trên nội trở r_2 : $\Delta P_{r2} = I_2^2 r_2 = 5^2 \times 1 = 25W$

Do đó tổng công suất nhánh 2 tiêu thụ là $585 + 25 = 600W$

- Tải r_3 trên nhánh 3 tiêu thụ $P_{r3} = I_3^2 r_3 = 5^2 \times 24 = 600W$

Tóm lại có sự cân bằng công suất trong mạch

Bài tập 9 : Chọn điện thế nút cực âm của các máy phát là $0V$, ta có :

$$U = \frac{E_1 g_1 + E_2 g_2 + E_3 g_3 + E_4 g_4}{g_1 + g_2 + g_3 + g_4 + g_5} = \frac{123 \times \frac{1}{0,1} + 120 \times \frac{1}{0,1} + 122 \times \frac{1}{0,1} + 117 \times \frac{1}{0,1}}{\frac{1}{0,1} + \frac{1}{0,1} + \frac{1}{0,1} + \frac{1}{0,1} + \frac{1}{6}}$$

$$= \frac{4820}{40} = \frac{1230 + 1200 + 1220 + 1170}{40,166} = 120V$$

Chọn chiều trong mỗi nhánh có nguồn đều hướng từ cực âm đến cực dương của nguồn ,

dòng trong từng nhánh sẽ là : $I_1 = (E_1 - U)g_1 = (123 - 120)\left(\frac{1}{0,1}\right) = 30A$

$$I_2 = (E_2 - U)g_2 = (120 - 120)\left(\frac{1}{0,1}\right) = 0A ; I_3 = (E_3 - U)g_3 = (122 - 120)\left(\frac{1}{0,1}\right) = 20A$$

$$I_4 = (E_4 - U)g_4 = (117 - 120)\left(\frac{1}{0,1}\right) = -30A \text{ (} I_4 \text{ có chiều đúng là hướng ngược lại } \rightarrow E_4 \text{ là động cơ)}$$

Riêng đối với nhánh không nguồn , chọn chiều dòng nhánh ngược với dòng trong các nhánh có nguồn : $I_5 = U g_5 = 120 \times \frac{1}{6} = 20A$

Bài 10 : Khi mắc nối tiếp : $I_{NT} = \frac{U}{R_1 + R_2} = \frac{120}{R_1 + R_2} = 3 \rightarrow R_1 + R_2 = 40$

Khi mắc song song : $I_{//} = \frac{U}{R_{12}} = \frac{U}{\frac{R_1 R_2}{R_1 + R_2}} = \frac{U(R_1 + R_2)}{R_1 R_2} = \frac{120 \times 40}{R_1 R_2} = 16$

$$\rightarrow R_1 R_2 = \frac{4800}{16} = 300 \rightarrow R_1(40 - R_1) = 300 \rightarrow R_1^2 - 40R_1 + 300 = 0$$

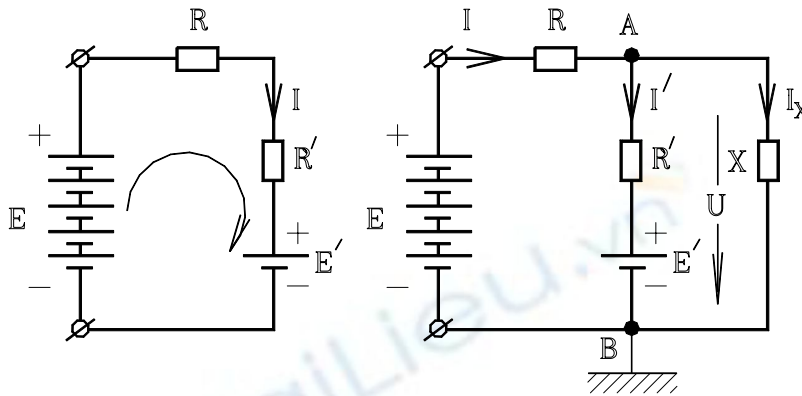

$$\text{Giải phương trình bậc 2 này và chỉ lấy nghiệm dương : } R_1 = \frac{20 + \sqrt{20^2 - 300}}{1} = 30\Omega$$

$$\rightarrow R_2 = 40 - 30 = 10\Omega$$

Bài 11 : Sdd bộ ắc quy : $E = 5 \times 2 = 10V$.

(a) Để tính dòng qua bình điện giải , ta dùng định luật Kirchoff 2 áp dụng cho mạch vòng như hình vẽ : $IR + IR' = E - E' \rightarrow I(R + R') = E - E' \rightarrow I = \frac{E - E'}{R + R'} = \frac{10 - 2}{0,5 + 10} = 0,76A$

(b) Để tìm giá trị của điện trở X , ta cần tính điện áp U giữa 2 nút A , B (coi điện thế nút

$$B \text{ bằng } 0) : U = \frac{Eg + E'g'}{g + g' + g_X} = \frac{10\left(\frac{1}{0,5}\right) + 2\left(\frac{1}{10}\right)}{\frac{1}{0,5} + \frac{1}{10} + \frac{1}{X}} = \frac{X(20 + 0,2)}{2X + 0,1X + 1} = \frac{20,2X}{1 + 2,1X}$$

Dòng qua bình điện giải khi có mắc thêm điện trở X là I' . Vì I' có chiều trái với chiều E' nên : $I' = - (E' - U)g' = 0 \rightarrow - \left(2 - \frac{20,2X}{1 + 2,1X}\right)\left(\frac{1}{10}\right) = 0 \rightarrow \frac{20,2X}{1 + 2,1X} = 2 \rightarrow 20,2X = 2 + 4,2X$

$$\rightarrow X = \frac{2}{16} = 0,125\Omega$$

Bài 12 : Chọn chiều dòng điện trong các nhánh

như hình vẽ :

Coi điện thế tại B bằng 0 , ta có ngay điện áp U trên 2 cực A và B của nguồn E_1 : $U = E_1 = 35V$

Từ đó ta suy ra dòng trong mỗi nhánh như sau :

$$I_3 = Ug_3 = 35\left(\frac{1}{10}\right) = 3,5A$$

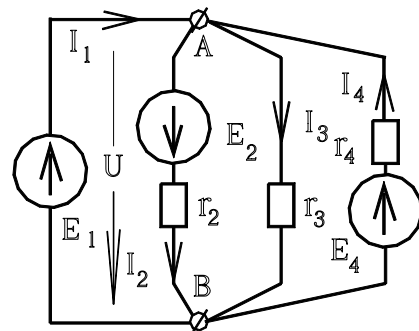
$$I_4 = (E_4 - U)g_4 = (44 - 35)\left(\frac{1}{12}\right) = 0,75A$$

Riêng đối với nhánh 2 , vì E_2 và U cùng chiều nhau nên :

$$U_{BA} = -U = E_2 - I_2r_2 \rightarrow I_2 = (E_2 + U)\left(\frac{1}{r_2}\right) = (95 + 35)\left(\frac{1}{50}\right) = 2,6A$$

Cuối cùng , định luật Kirchoff 1 tại nút A cho ta : $I - I_2 - I_3 + I_4 = 0$

$$\rightarrow I = I_2 + I_3 - I_4 = 2,6 + 3,5 - 0,75 = 5,35A$$

BÀI TẬP CHƯƠNG 4 – ĐIỆN TỬ

Bài 1 : Cường độ từ trường tại điểm A cách dây dẫn mang dòng $I = 12A$, một đoạn $a = 8cm = 8.10^{-2}m$: $H_A = \frac{I}{2\pi a} = \frac{12}{2\pi \times 8.10^{-2}} = 23,9A/m$

Bài 2 : Cường độ từ trường trong lòng cuộn dây : $H = \frac{Iw}{l} = \frac{14,6 \times 300}{35.10^{-2}} \approx 12514A/m$

Từ cảm trong lòng cuộn dây lõi không khí ($\mu = 1$) : $B = \mu\mu_0 H = 1 \times 125.10^{-8} \times 12514 = 0,0156T$
 Từ thông trong lòng cuộn dây : $\phi = BS = 0,0156 \times 4.10^{-4} = 6,24.10^{-6}Wb$

Bài 3 : Dòng điện qua các vòng của ống dây : $I = \frac{Hl}{w} = \frac{4000 \times 10.10^{-2}}{100} = 4A$

Cảm ứng từ trong ống dây lõi không khí ($\mu = 1$) : $B = \mu\mu_0 H = 1 \times 125.10^{-8} \times 4000 = 5.10^{-3}T$

Tiết diện ống dây : $S = \frac{\pi D^2}{4} = \frac{\pi \times (2.10^{-2})^2}{4} = 10^{-4}\pi m^2$

Từ thông trong ống dây : $\phi = BS = 5.10^{-3} \times 10^{-4}\pi = 1,57.10^{-6}Wb$

Bài 4 : Dòng từ hóa : $I = \frac{Hl}{w} = \frac{500 \times 25.10^{-2}}{500} = 0,25A$

Sức từ động : $F = Iw = 0,25 \times 500 = 125A$

Bài 5 : Tiết diện lõi thép : $S = \frac{\phi}{B}$, với $B = \mu\mu_0 H$

$$\rightarrow S = \frac{\phi}{\mu\mu_0 H} = \frac{2.10^{-5}}{593 \times 125.10^{-8} \times 2000} = 13,5.10^{-6}m^2 = 13,5mm^2$$

Bài 6 : Dòng từ hóa :

$$I = \frac{Hl_{tb}}{w} , \text{ với } H = 750A/m ; l_{tb} = \pi D_{tb} = 10.10^{-2}\pi = 10^{-1}\pi m ; w = 200 \rightarrow I = \frac{750 \times 10^{-1}\pi}{200} = 1,18A$$

Bài 7 : Cảm ứng từ trong lõi thép : $B = \mu\mu_0 H = 2400 \times 125.10^{-8} \times 500 = 1,5T$

Từ thông trong lõi thép : $\phi = BS = 1,5 \times 4.10^{-4} = 6.10^{-4}Wb$

Bài 8 : Hai dòng điện ngược chiều nhau nên lực tác dụng là lực đẩy :

$$F_1 = F_2 = \mu\mu_0 I_1 I_2 \frac{l}{2\pi a} = 1 \times 125.10^{-8} \times 5000 \times 5000 \times \frac{1}{2\pi \times 200.10^{-3}} = 25N$$

Bài 9 : Từ cảm của từ trường tác dụng lên dây dẫn : $B = \frac{F}{Il} = \frac{0,98}{20 \times 10.10^{-2}} = 0,49T$

Bài 10 : Chiều dài đoạn dây trong từ trường :

$$l = \frac{F}{BI} , \text{ với } I = \delta S = 10 \times 2 = 20A \rightarrow l = \frac{0,5}{0,1 \times 20} = 0,25m$$

Bài 11 : Từ cảm của từ trường tác dụng lên dây dẫn :

$$B = \frac{F}{Il} , \text{ với } I = \frac{U}{r} = \frac{50}{10} = 5A \rightarrow B = \frac{0,5}{5 \times 1} = 0,1T$$